

A FAIRER COACHING

Co-funded by
the European Union

Ohjeistus ja suositukset kansallisille ja eurooppalaisille urheilun ja yhteiskunnan päättöksentekijöille

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

A Fairer Coaching (AFC)

Ohjeistus ja suositukset kansallisille ja eurooppalaisille urheilun ja yhteiskunnan päätöksentekijöille

Painopiste: para-/vammaisurheilun valmennus ja sukupuolten tasa-arvo valmennuksessa

Kohderyhmä: EU-tason urheilupolitiikan päätöksentekijät ja ohjelmavastaavat; kansalliset ministeriöt ja viranomaiset; kansalliset olympia- ja paralympiakomiteat; urheilun kattojärjestöt; kansalliset lajiliitot; valmentajakoulutuksen järjestäjät; rahoittajat; sekä laajemmin urheilun ja yhteiskunnan päätöksentekijät.

Tietoa A Fairer Coaching (AFC) -hankkeesta

A Fairer Coaching (AFC) on eurooppalainen yhteistyöhanke, joka edistää yhdenvertaista ja inklusiivista valmennusta Euroopassa. Hanke kytkeytyy Erasmus+-ohjelman painopisteeseen **osallisuus ja moninaisuus** sekä urheilun painopisteeseen, jossa edistetään koulutusta urheilussa ja urheilun kautta parantamalla valmennuksen ja henkilöstön laatua.

AFC:n tavoitteena on vahvistaa **yhdenvertaisuutta, osallisuutta, moninaisuutta ja reiluutta** eurooppalaisessa urheilujärjestelmässä edistämällä kokonaisvaltaista ja inklusiivista valmennusmallia sekä tukemalla:

- valmentajia, erityisesti nuorten urheilijoiden sekä lasten ja nuorten harrastus- ja seuratoiminnan parissa työskenteleviä valmentajia
- urheiluorganisaatioita, valmentajayhdistyksiä ja instituutioita
- urheilun ja yhteiskunnan päätöksentekijöitä

rakentamaan tasapainoisempaa valmennusjärjestelmää Euroopassa.

AFC yhdistää **osaamisen kehittämistä, tietoisuuden lisäämistä ja verkostoitumista**. Tavoitteena on parantaa valmentajien ja organisaatioiden välistä yhteistyötä sekä auttaa purkamaan eriarvoisuutta ja vääristymiä, joita valmennuspoluissa ja valmentajien työolosuhteissa edelleen esiintyy.

Kohderyhmiä ovat urheiluvalmentajat, erityisesti lasten, nuorten ja ruohonjuuritason valmentajat, valmentajayhdistykset ja -organisaatiot sekä nuoret urheilijat.

Päätavoite: lisätä nuorten urheilijoiden ja ruohonjuuritason parissa toimivien valmentajien valmistautumista, kokemusten vaihtoa ja verkostoitumista, jotta Euroopassa voidaan levittää ja kehittää yhdenvertaista, inklusiivista ja kunnioittavaa valmennusmallia.

Erityistavoitteita ovat:

- vahvistaa valmentajien osaamista yhdenvertaisessa ja inklusiivisessa valmennuksessa, erityisesti **naisten mukaan ottamisessa, para-/vammaisurheilun edistämisessä** sekä epäasiallisen, syrjivän ja loukkaavan käyttäytymisen tunnistamisessa, ehkäisemisessä ja siihen puuttumisessa
- vahvistaa urheilu- ja valmentajaorganisaatioiden valmiuksia, käytäntöjä ja yhteistyötä turvallisempien, inklusiivisempien ja yhdenvertaisempien urheilu ympäristöjen rakentamiseksi nuorille urheilijoille
- antaa ääni nuorille urheilijoille ja valmentajille myönteisen, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja kunnioitusta vahvistavan tarinankerronnan kautta
- kannustaa urheilun ja yhteiskunnan päätöksentekijöitä ottamaan AFC-malli pysyvästi käyttöön, lisäämään **naisten määrää ja laatua valmentajina** sekä vahvistamaan valmentajien valmiuksia **para-/vammaisurheilussa**

AFC sisältää maksuttoman verkkokoulutuksen, joka tukee lasten, nuorten ja ruohonjuuritason valmentajia edistämään yhdenvertaisuutta ja osallisuutta sekä ehkäisemään epäasiallista ja syrjivää käyttäytymistä. Koulutuksessa painotetaan erityisesti naisten ja vammaisten urheilijoiden tukemista sekä hyödynnetään vertaisoppimista ja ihmislähtöistä lähestymistapaa.

1. EU-tason ohjeistus ja suositukset

Eurooppalainen reilumman valmennuksen perustaso

Luodaan yhteinen eurooppalainen **reilumman valmennuksen perustaso**, johon urheiluorganisaatiot ja jäsenmaat voivat toimintansa suhteuttaa.

Perustason tulee kattaa:

- turvallinen urheilu ja suojelukäytännöt: ennaltaehkäisy, ilmoituskanavat, käsittelykäytännöt ja tuki

- yhdenvertaisuus ja osallisuus velvoittavana käytäntönä: syrjimättömyys, osallistuminen ja eteneminen
- valmentajien ja valmentajakouluttajien osaamisvaatimukset, mukaan lukien para-/vammaisurheilun valmennusosaaminen ja sukupuolten tasa-arvoon liittyvä osaaminen
- organisatorinen vastuullisuus: vähimmäistasoinen hallinto, koulutuskattavuus ja vuosiraportointi

Para-/vammaisurheilun valmennus keskeiseksi osaamiseksi

Para-/vammaisurheilun valmennus tulee nähdä **valmentamisen ydinosaamisena** kaikilla valmentajakoulutuspoluilla, ei vain erillisenä erikoistumisena.

EU-tason odotusten tulisi kannustaa:

- kaikille valmentajille yhteiseen perusosaamiseen: saavutettavuus, kohtuulliset mukautukset, mukautettu vuorovaikutus ja palaute, turvallinen osallistuminen sekä inklusiivinen harjoitus suunnittelu
- valmentajakouluttajien kykyyn sisällyttää ja arvioida näitä osaamisia opetussuunnitelmissa
- käytännön toteutuksen tukeen, kuten saavutettaviin oppimateriaaleihin, mentorointiin, harjoitteluihin ja harjoittelu ympäristöjen mukautuksiin

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen valmennuksessa rakenteellisin toimin

Sukupuolten tasa-arvoa valmennuksessa tulee tukea sekä:

- **edustuksena**, eli naisten osuuden kasvattamisena valmennuksen eri tasoilla ja johtotehtävissä
- **pysyvyytenä ja etenemisenä**, eli urapolkuina, työolosuhteina, turvallisuutena ja näkyvyytenä

Tämä on linjassa AFC:n tavoitteen kanssa lisätä naisten määrää ja laatua valmentajina.

EU-tason toimia voivat olla:

- rahoitus ja ohjeistus mentorointiin, verkostoihin, johtajuusohjelmiin ja valmennusharjoitteluihin
- selkeät toimet turvallisten työympäristöjen vahvistamiseksi, mukaan lukien häirinnän ehkäisy ja luotettavat ilmoituskanavat

- odotukset naisten edustuksesta valmentajakoulutuksen henkilöstössä ja päätöksentekorakenteissa

Seuranta ja eurooppalainen oppimissykli

EU-tason käytännöllinen seurantakokonaisuus voi sisältää:

- urheilijoiden kokemukset: vuosittaiset anonyymit mittarit turvallisuudesta, osallisuudesta, reiluudesta ja luottamuksesta ilmoitus- ja käsittelyprosesseihin
- sukupuolten tasa-arvo valmennuksessa: edustus eri tasoilla sekä etenemisen ja pysyvyyden seuranta silloin, kun se on mahdollista
- para-/vammaisurheilun valmennuskyvykkyys: koulutuskattavuus sekä saavutettavuus- ja mukautuskäytäntöjen käyttöönotto

Rahoitus toteutukseen ja skaalaamiseen, ei vain kehittämiseen

Rahoituksessa tulee painottaa "ota käyttöön ja juurruta" -ajattelua, jotta toimiviksi todetut työkalut ja materiaalit viedään käytäntöön seuroissa ja lajiliitoissa.

Rahoituksen tulisi tukea:

- laajamittaista koulutusta valmentajille, valmentajakouluttajille ja johdolle
- käyttöönoton tukea, kuten mallipohjia, mentorointia ja muutosjohtamista
- saavutettavuusparannuksia ja kohtuullisia mukautuksia arjen urheiluympäristöihin
- kohdennettua tukea naisten valmentajapoluille ja turvallisille työympäristöille

2. Kansalliset suositukset: Suomi

Kansallinen konteksti ja viitekehys

Suomessa turvallinen toimintaympäristö ja vastuullisuus rakentuvat urheilun yhteisten linjausten, valmentajakoulutuksen, tukipalveluiden sekä jatkuvan kehittämistyön varaan. Suomen Olympiakomitean johdolla tehty Urheiluyhteisön yhteinen **vastuullisuusohjelma** nostaa keskeisiksi teemoiksi muun muassa **turvallisen toimintaympäristön, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon**, hyvän hallinnon, ympäristön ja ilmaston sekä antidopingtyön. Turvallisen toimintaympäristön näkökulmasta keskeistä on, että urheilu on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista, ilmapiiri on kunnioittava ja epäasialliseen käytökseen puututaan.

Kansallista vastuullisuustyötä tukevat myös urheilun yhteiset työkalut, toimintamallit ja kurinpitokäytännöt. Vakavissa eettisissä rikkomuksissa asioita voidaan käsitellä

keskitetyn kurinpitojärjestelmän kautta. Tämä vahvistaa sitä, että turvallinen toimintaympäristö ei jää yksittäisten seurojen tai valmentajien vastuulle, vaan siihen tarvitaan yhteisiä rakenteita, selkeitä vastuita ja luotettavia prosesseja.

Turvallisen toimintaympäristön kehittämisessä tehdään Suomessa jatkuvasti uudistuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama **Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta** on nimennyt **Turvallisen toimintaympäristön työryhmän vuosille 2025–2027**. Työryhmän tavoitteena on kehittää urheilun turvallisuutta sekä määritellä keskeisiä toimenpiteitä turvallisen toimintaympäristön edistämiseksi ja arvioimiseksi. Suomen Valmentajilla on edustus tässä kokonaisuudessa, mikä tuo valmentajien ja valmentajayhteisön näkökulmaa kansalliseen kehittämistyöhön.

Keskeinen osa suomalaista turvallisen toimintaympäristön toimijuutta ovat myös **urheilun ulkopuoliset tahot, jotka tuovat asiantuntijuuttaan urheiluun**. Ne täydentävät urheilujärjestelmän omaa vastuullisuus- ja turvallisuustyötä tuomalla mukaan erityisosaamista, tutkimustietoa, palveluita ja käytännön työkaluja. Tärkeitä esimerkkejä ovat:

- **Väestöliiton Et ole yksin -palvelu**, joka tarjoaa tukea ja neuvontaa epäasiallisen käytöksen, häirinnän, kiusaamisen, syrjinnän ja väkivallan tilanteisiin sekä edistää ennaltaehkäiseviä toimintamalleja urheilussa ja lasten ja nuorten harrastustoiminnassa
- **MIELI ry:n Nuori mieli urheilussa**, joka vahvistaa valmentajien ja yhteisöjen osaamista nuorten mielen hyvinvoinnin tukemisessa osana turvallista ja oppimista tukevaa urheilun arkea
- **Ihmisoikeusliiton Älä riko urheilua**, joka tuo urheiluun ihmisoikeus- ja yhdenvertaisuusnäkökulmaa sekä tukee syrjimättömyyttä, turvallisuutta ja jokaisen oikeutta osallistua urheiluun omana itsenään

Suomen Valmentajien näkökulmasta reilumpaa valmennusta -tavoitteiden onnistuminen edellyttää, että turvallinen toimintaympäristö ymmärretään laajasti. Se on sekä **rakenteita ja prosesseja** että **valmennuksen arjen laatua**. Rakenteisiin kuuluvat ennaltaehkäisy, ilmoittaminen, käsittely, tuki ja seuranta. Arjen laatuun kuuluvat motivaatiokulttuuri, vuorovaikutus, osallisuus, kuormituksen huomioiminen, hyvinvoinnin tukeminen ja jokaisen urheilijan kohtaaminen kunnioittavasti.

Suositus 1: Sitouttakaa ohjaus ja rahoitus turvallisen toimintaympäristön vähimmäistasoon

Kansallisessa ohjauksessa, rahoituksessa ja tunnustamisessa tulee edellyttää, että urheiluorganisaatiot sitoutuvat turvallisen toimintaympäristön, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon vähimmäistasoon.

Tämä tarkoittaa, että seuroilla, lajiliitoilla ja valmentajakoulutuksen järjestäjillä tulee olla:

- selkeät toimintatavat epäasiallisen käytöksen ehkäisyyn ja käsittelyyn
- tunnetut ja saavutettavat ilmoitus- ja tukikanavat
- mahdollisuus ohjata urheilijoita, huoltajia, valmentajia ja muita toimijoita riippumattoman tai ulkopuolisen tuen piiriin
- vuosittainen arviointi ja kehittämissuunnitelma
- vastuut määriteltynä niin, että jokainen tietää, kuka ottaa asian vastaan, kuka käsittelee sen ja miten osapuolia tuetaan

Turvallinen toimintaympäristö ei saa olla vain arvo- tai ohjelmatason tavoite, vaan sen tulee näkyä rahoitusehdoissa, koulutusvaatimuksissa, seuratuessa ja lajiliittojen toiminnan arvioinnissa.

Suositus 2: Vahvistakaa puuttumisen ja tuen toimintamalli

Suomessa tulee vahvistaa toimintamallia, jossa jokainen seura, lajiliitto ja muu urheiluyhteisön toimija tietää, miten huoli otetaan vastaan, miten tilanteeseen reagoidaan ja minne henkilö voidaan ohjata saamaan tukea.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että organisaatioilla on valmius:

- ottaa huoli vastaan turvallisesti ja kunnioittavasti
- arvioida tilanteen kiireellisyys ja tarvittavat jatkotoimet
- dokumentoida käsittely asianmukaisesti
- turvata osapuolten asema prosessin aikana
- ohjata henkilö tarvittaessa sopivan tuen piiriin
- oppia tapauksista niin, että toimintakulttuuri kehittyy

Urheilun ulkopuoliset asiantuntijatahot, kuten Väestöliitto, MIELE ry ja Ihmisoikeusliitto, ovat tässä kokonaisuudessa olennaisia kumppaneita. Ne eivät korvaa urheilun omaa vastuuta, mutta ne vahvistavat urheilun kykyä toimia tilanteissa, joissa tarvitaan erityistä osaamista esimerkiksi häirinnästä, väkivallasta, mielen hyvinvoinnista, syrjinnästä, rasismista tai ihmisoikeuksista.

Suositus 3: Tehkää turvallisesta valmennuksesta perusosaamista

Turvallisen toimintaympäristön tulee olla valmentajakoulutuksen perusta. Sitä ei tule käsitellä erillisenä lisäaiheena, vaan osana hyvää valmennusosaamista.

Suomessa konkreettinen väline tähän on tällä hetkellä **Vastuullinen valmentaja -verkkokoulutus**, jonka tavoitteena on edistää parempaa valmennusta sekä fyysisesti, henkisesti ja sosiaalisesti turvallista toimintaympäristöä. Koulutus lisää urheilutoimijoiden yhteistä ymmärrystä vastuullisesta valmentamisesta ja antaa perustan sille, miten valmentaja voi edistää turvallisuutta omassa arjessaan.

Kansallisesti tulisi varmistaa, että:

- Vastuullinen valmentaja -koulutus tai sitä vastaava koulutus on osa valmentajien peruskoulutusta ja lisäksi on tarjolla täydennyskoulutusta aihealueittain
- kaikki urheilussa toimivat suorittavat vastaavan vastuullisuus- ja puuttumisosaamisen koulutuksen
- koulutusten vaikutusta seurataan, eikä koulutus jää vain suoritusmerkinnäksi
- koulutus linkitetään käytännön toimintamalleihin seuroissa ja lajiliitoissa

Suositus 4: Valtavirtaistakaa para-/vammaisurheilun valmennus ja saavutettavuus

AFC:n painotusten mukaisesti para-/vammaisurheilun valmennus tulee nähdä valmentamisen ydinosaamisena. Suomessa tämä tarkoittaa, että saavutettavuus, kohtuulliset mukautukset ja inklusiivinen harjoitussuunnittelu tulee sisällyttää valmentajakoulutukseen laajasti.

Kansallisesti tulisi vahvistaa, että valmentajat osaavat:

- tunnistaa osallistumisen esteitä
- tehdä kohtuullisia mukautuksia harjoitusympäristöihin, välineisiin, viestintään ja harjoitteisiin
- suunnitella harjoituksia, joissa erilaiset urheilijat voivat osallistua turvallisesti ja merkityksellisesti
- mukauttaa palautetta ja vuorovaikutusta yksilöllisten tarpeiden mukaan
- tehdä yhteistyötä urheilijan, perheen, seuran, lajiliiton ja tarvittavien asiantuntijoiden kanssa

Seuroille ja lajiliitoille tulee tarjota käyttöönoton tukea, kuten mallipohjia, mentorointia, koulutusta ja saavutettavia materiaaleja. Para-/vammaisurheilun valmennuksen ei

tule olla vain erillisen erityisryhmän osaamista, vaan osa laadukasta valmennusta kaikilla tasoilla.

Suositus 5: Edistäkää sukupuolten tasa-arvoa valmennuksessa rakenteellisesti

Sukupuolten tasa-arvo valmennuksessa edellyttää sekä määrällisiä että laadullisia toimia. Naisten määrää valmentajina tulee lisätä, mutta samalla on varmistettava, että valmentajapolut, työolosuhteet, turvallisuus ja etenemismahdollisuudet tukevat pysyvyyttä ja uralla kehittymistä.

Kansallisesti tulisi:

- asettaa tavoitteita naisten määrälle valmennuksen eri tasoilla, valmennusjohdossa ja valmentajakouluttajina
- rakentaa mentorointi- ja verkostomalleja naisvalmentajille
- vahvistaa urapolkuja ja etenemisen reittejä
- seurata pysyvyyttä ja poistumaa sekä tunnistaa kohtia, joissa naiset putoavat pois valmennuspoluilta
- varmistaa häirinnän ehkäisy, luotettavat ilmoituskanavat ja tuki myös valmentajien työympäristöissä
- tehdä naisvalmentajien osaamista ja esikuvia näkyväksi

Tasa-arvotyö ei voi perustua vain yksittäisiin hankkeisiin, vaan sen tulee olla osa rahoitusta, johtamista, koulutusta, seurantaa ja toimintakulttuurin arviointia.

Suositus 6: Vahvistakaa mielen hyvinvointia osana turvallista urheilua

Mielen hyvinvointi tulee nähdä osana turvallista toimintaympäristöä, ei erillisenä hyvinvointilisänä. Valmennuksessa tämä tarkoittaa arkea, jossa urheilija voi oppia, kehittyä ja kohdata haasteita ilman pelkoa nöyryyttämisestä, syrjinnästä, väheksynnästä tai kohtuuttomasta kuormituksesta.

MIELI ry:n Nuori mieli urheilussa -kokonaisuus tarjoaa tähän tärkeää asiantuntijuutta. Sen näkökulmat tukevat valmentajia rakentamaan harjoitusympäristöjä, joissa huomioidaan nuorten mielen hyvinvointi, ryhmän ilmapiiri, vuorovaikutus ja turvallinen kasvu.

Kansallisesti tulisi varmistaa, että mielen hyvinvointi näkyy:

- valmentajakoulutuksen sisällöissä
- seuratoiminnan arjen käytännöissä

- urheilijoiden kuormituksen seurannassa
- urheilijoiden kuulemisen tavoissa
- toimintamalleissa, joilla huoli otetaan puheeksi ja ohjataan tarvittaessa eteenpäin

Suositus 7: Tehkää ihmisoikeus- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta osa urheilun arkea

Ihmisoikeusliiton Älä riko urheilua -kokonaisuus muistuttaa, että ihmisoikeudet kuuluvat urheilun ytimeen. Urheilussa tulee tunnistaa ja ehkäistä syrjintää, rasismia, häirintää ja muita epäasiallisen kohtelun muotoja. Jokaisella tulee olla mahdollisuus osallistua urheiluun turvallisesti ja omana itsenään.

Kansallisesti tulisi vahvistaa, että:

- yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys sisältyvät valmentajakoulutukseen
- seurat ja lajiliitot tunnistavat rasismin, syrjinnän ja häirinnän ilmiöitä myös silloin, kun ne ovat hienovaraisia tai rakenteellisia
- ilmoitus- ja käsittelykäytännöt huomioivat syrjinnän eri muodot
- urheilijat ja valmentajat tietävät, mistä saa tukea
- vähemmistöihin kuuluvien urheilijoiden ja valmentajien kokemuksia kuullaan turvallisesti

Suomen Valmentajien rooli ja yhteistyö

Suomen Valmentajat edistää reilumpaa valmennusta Suomessa erityisesti valmentajien osaamisen ja arjen käytäntöjen kautta. Suomen Valmentajat on ollut mukana kehittämässä ja jalkauttamassa **Vastuullinen valmentaja -koulutusta tai vastaavaa tulevaa koulutusta**, joka vahvistaa turvallista toimintaympäristöä valmennuksessa.

Suomen Valmentajat tekee tiivistä yhteistyötä urheilun ulkopuolisten asiantuntijatahojen kanssa, jotka tuovat osaamistaan ja näkökulmiaan urheilun kehittämiseen. Tavoitteena on vahvistaa valmentajien osaamista ja tukea seuroja ja lajiliittoja turvallisen toimintaympäristön kehittämisessä. Yhteistyö kytkeytyy erityisesti:

- Väestöliiton **Et ole yksin** -toimintaan: tuki ja neuvonta epäasiallisissa tilanteissa sekä ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen
- **MIELI ry:n Nuori mieli urheilussa** -kokonaisuuteen: mielen hyvinvointi osana turvallista, oppimista tukevaa urheilun arkea

- Ihmisoikeusliiton **Älä riko urheilua** -toimintaan: ihmisoikeudet, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys ja turvallinen osallistuminen urheilussa

Lisäksi Suomen Valmentajien edustus Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunnan työskentelyssä ja Turvallisen toimintaympäristön työryhmän kokonaisuudessa tukee sitä, että valmentajien ja valmentajayhteisön näkökulma on mukana kansallisessa kehittämisessä.

Suomen Valmentajien näkökulmasta parhaat tulokset syntyvät, kun päätöksenteko, ohjaus ja rahoitus, valmentajakoulutus sekä tukirakenteet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Reilumpaa valmennusta syntyy silloin, kun valmentajilla on osaamista, organisaatioilla on selkeät rakenteet ja urheilijoilla on turvallinen mahdollisuus tulla kuulluksi.

Suomessa työ näiden asioiden edistämiseksi on jo vahvasti käynnissä, ja seuraavat kehitysaskleet ovat pitkälti tunnistettuja. Siksi AFC-hankkeen kansallisiin suosituksiin ei ole tarpeen sisällyttää erillistä tiekarttaa. Sen sijaan suosituksissa korostetaan tarvetta jatkaa yhteistä työtä määrätietoisesti, koordinoidusti ja pitkäjänteisesti.

3. Tarkistuslista itsearviointiin

Käyttöohje

Arvioi jokainen olennainen kohta asteikolla **1–5**:

1 = Ei käytössä / ei aloitettu

2 = Alkuvaihe / satunnaista

3 = Osittain käytössä / vaihtelee

4 = Pääosin käytössä / toimii hyvin

5 = Täysin käytössä / juurtunut ja arvioidaan säännöllisesti

Arviointia voidaan tehdä yksittäisen organisaation tasolla sekä laajemmin toimintaympäristöjen, alueiden, maiden ja EU-tason tarkasteluna.

Hallinto ja vastuut

Reilumman valmennuksen perustaso eli vähimmäisvaatimukset on määritelty ja otettu käyttöön. **1–5**:

Roolit ja vastuut on määritelty: kuka vastaa mistä eri tasoilla. **1–5**:

Vuosittainen raportointi- ja arviointisykli on sovittu ja toteutuu. **1–5**:

Rahoitus- ja tunnustuskriteerit tukevat perustason vaatimuksia. **1–5**:

Turvallinen toimintaympäristö ja reagointikyky

Ennaltaehkäisevät toimet ovat käytössä: ohjeistot, koulutus, riskienhallinta ja kulttuurityö. **1-5:**

Ilmoituskanavat ovat selkeät ja saavutettavat. **1-5:**

Käsittelykäytännöt on määritelty: aikataulut, puolueettomuus, dokumentointi ja viestintä. **1-5:**

Tukipolut urheilijoille ja henkilöstölle ovat olemassa, mukaan lukien palveluihin ohjaus. **1-5:**

Viestintä on saavutettavaa ja helposti löydettävissä, myös vammaisille urheilijoille. **1-5:**

Valmentajien osaaminen ja koulutus

Reilumman valmennuksen osaamiset on sisällytetty valmentajakoulutuksen sisältöihin. **1-5:**

Valmentajakouluttajat ja tutorit on koulutettu toteuttamaan ja arvioimaan näitä osaamisia. **1-5:**

Laadunvarmistus on olemassa: oppimistulokset, arviointi ja päivityssyklit. **1-5:**

Para-/vammaisurheilun valmennus

Para-/vammaisurheilun perusosaamiset ovat vaatimus kaikille valmentajille. **1-5:**

Saavutettavuudesta ja kohtuullisista mukautuksista on käytännön ohjeistus valmennukseen. **1-5:**

Seuroilla ja lajiliitoilla on tukea käyttöönottoon: mallit, mentorointi ja resurssit. **1-5:**

Osallistumisen esteitä kartoitetaan ja poistetaan: tilat, välineet, kustannukset ja viestintä. **1-5:**

Sukupuolten tasa-arvo valmennuksessa

Tavoitteet naisten edustukselle valmennuksen eri tasoilla ja johdossa on asetettu. **1-5:**

Urapolkutoimet ovat käytössä: mentorointi, verkostot, harjoittelut ja etenemisen reitit. **1-5:**

Pysyvyyttä ja poistumaa seurataan: kriittiset kohdat tunnistetaan ja niihin puututaan. **1-5:**

Turvallisen työympäristön toimet ovat selkeitä: häirinnän ehkäisy, ilmoittaminen ja tuki. **1-5:**

Urheilijoiden kokemus ja kulttuuri

Vuosittainen anonyymi urheilijakysely toteutetaan. **1-5:**

Tulokset eritellään esimerkiksi tyttöjen ja naisten sekä vammaisten urheilijoiden kokemusten osalta. **1-5:**

Havainnot muutetaan toimenpiteiksi ja niihin palataan seuraavalla arviointikierröksellä. **1-5:**

Näyttö, oppiminen ja skaalaaminen

Yhteisiä indikaattoreita käytetään ja niitä tarkastetaan vuosittain. **1-5:**

Hyvät käytännöt dokumentoidaan ja jaetaan maiden välillä. **1-5:**

Rahoitus tukee käyttöönottoa ja skaalaamista, ei vain uusien asioiden kehittämistä. **1-5:**

A FAIRER COACHING

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.